

Návrh optimalizace sítě středních škol zřizovaných Středočeským krajem (2020)

Materiál obsahuje základní informace o síti škol zřizovaných Středočeským krajem, které se vztahují ke středním školám (instituce) a vyučovaným oborům vzdělání poskytujícím střední vzdělání (vzdělávací nabídka). Návrh optimalizace sítě středních škol byl zpracován na základě následujících kritérií:

- 1) Naplněnost škol – počet žáků školy porovnán s reálnou kapacitou školy
- 2) Vzdělávací nabídka – síť škol z hlediska struktury vyučovaných oborů v rámci okresů a měst
- 3) Kvalita vzdělávání – stanoveno skrze výsledky maturitních zkoušek u dotčených škol (podíl neúspěšných při MZ 2019).

❖ Základní údaje o síti středních škol

- Počet středních škol ve Středočeském kraji: **150**** z toho:
 - Počet středních škol zřizovaných Středočeským krajem: **116** (= 77 %)
 - Počet středních škol zřizovaných jiným zřizovatelem: **34** (= 23 %)
- Počet žáků a studentů všech forem vzdělávání ve středních školách zřizovaných Středočeským krajem: **34 936** (= 86 %)
- Počet žáků a studentů všech forem vzdělávání ve středních školách zřizovaných jiným zřizovatelem: **5 788** (= 14 %)
- Počet oborů vzdělání v síti škol – **maturitní obory: 64** (27 841 žáků) – všichni zřizovatelé, všechny ročníky, denní forma vzdělávání (2019/2020)
- Počet oborů vzdělání v síti škol – **s výučním listem: 58** (9174 žáků) – všichni zřizovatelé, všechny ročníky, denní forma vzdělávání (2019/2020)
- Počet oborů vzdělání v síti škol – **nástavbové studium: 6** (839 žáků) – všichni zřizovatelé, všechny ročníky, denní forma vzdělávání (2019/2020)

Počet škol a lidnatost v okresech

Tabulka 1

	Počet obyvatel v okrese (stav k 01.07.2018)*	Počet škol (SŠ a VOŠ)**	Počet žáků a studentů (všechny formy vzdělávání)***	Lokální hustota sítě („žáko/obyvatel“)
Benešov	98 269	12	2 935	3,0%
Beroun	92 981	9	3 040	3,3%
Kladno	164 653	17	5 850	3,6%
Kolín	100 909	15	3 281	3,3%
Kutná Hora	75 301	11	3 215	4,3%
Mělník	107 864	12	2 741	2,5%
Mladá Boleslav	128 380	18	5 783	4,5%
Nymburk	99 317	14	3 785	3,8%

Praha-východ	178 834	12	2 917	1,6%
Praha-západ	144 473	5	585	0,4%
Příbram	114 592	14	4 548	4,0%
Rakovník	55 425	11	2 044	3,7%
	1 360 998	150	40 724	3,0%

*) Zdroj ČSÚ

**) Střední školy a VOŠ, všichni zřizovatelé, všechny formy vzdělávání, včetně speciálních škol; bez SOU Vlnařice (věznice) a výchovných ústavů

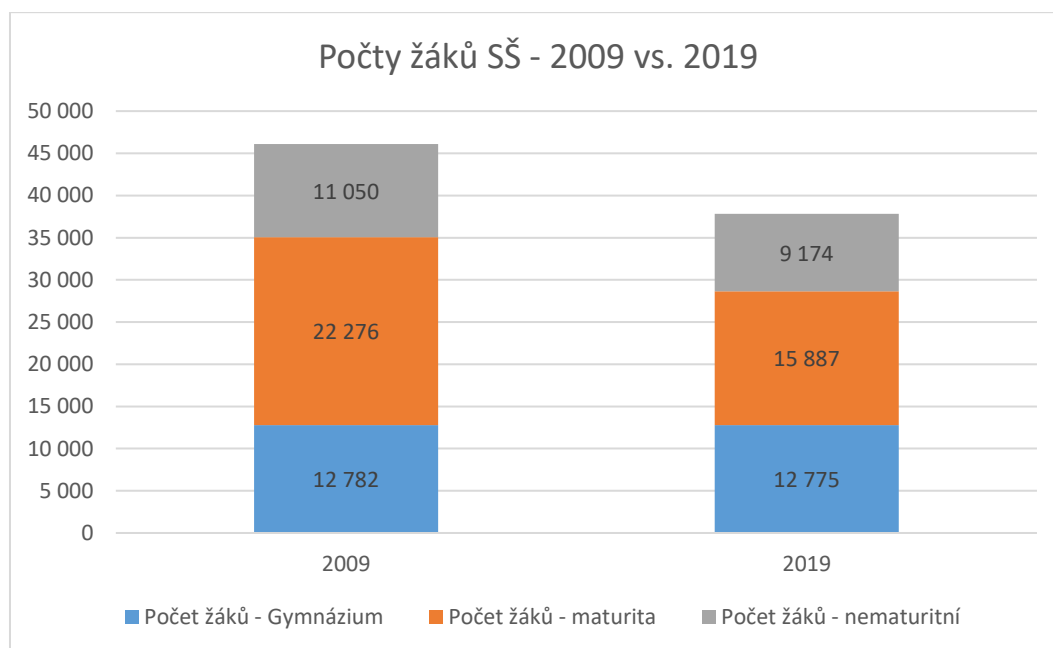
***) Zdroj MŠMT

Tabulka obsahuje údaje o lokálním využití sítě škol, a to vzhledem k počtu všech obyvatel okresu (tj. podíl obyvatel okresu ve vztahu k počtu žáků v příslušných školách). Je patrné, že například v okresech kolem Prahy (Praha-východ, Praha-západ) jsou střední školy vzhledem k počtu obyvatel využívány velmi málo (podíl 10 krát menší, než v jiném okrese).

Vývoj počtu žáků středních škol – odstup 10 let.

Tabulka 2

	rok 2009	rok 2019
Počet žáků - Gymnázium	12 782	12 775
Počet žáků - maturita	22 276	15 887
Počet žáků - nematuritní	11 050	9 174
Celkem	46 108	37 836

Všichni zřizovatelé, denní forma vzdělávání, zdroj MŠMT

Z tabulky a grafu je patrný úbytek žáků středních škol během 10 let (pokles o 18 %) a současně změna ve struktuře vzdělávacích programů. Zatímco počet žáků v gymnáziích i přes celkový populační pokles zůstal stejný, počet žáků v ostatních maturitních oborech klesl o 6 %. (Například podíl žáků oboru Gymnázium tak během 10 let vzrostl z 28 % na 34 % z celkového počtu všech žáků středních škol. Tento trend neodpovídá platnému *Dlouhodobému záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Středočeském kraji 2016 – 2020*).

• **Optimalizování sítě škol - obecně**

Objektivní posuzování sítě škol z pohledu kvality a efektivity vzdělávání ztěžuje několik faktorů. Z povahy věci nelze hodnotit všechny potřebné parametry vždy racionálně (matematicky), neboť podmínky, ve kterých se vzdělávací procesy uskutečňují, i procesy samotné, jsou svým způsobem jedinečné a neexistuje jedno univerzální (trvalé) nastavení. Vzdělávací systém jako celek je ovlivňován dynamikou vnitřního a vnějšího prostředí (hledisko personální, geografické - lokální, dopravní, sociální, ekonomicko-hospodářské, demografické, politické, atd.), což klade nároky na jeho uspořádání. Je proto účelné systém mapovat a vhodně reagovat. Za základní hodnotící kritéria lze považovat:

- a) Počet škol na jednotku obyvatel/území (kapacita, dostupnost, koncepce)
- b) Počet žáků ve škole (naplněnost, ekonomika)
- c) Vzdělávací nabídka škol (ekonomika, dostupnost, uplatnění)
- d) Kvalita vzdělávání
- e) Technický stav budov a vybavení (nákladnost, efektivita, hospodárnost, prostředí)
- f) Výsledky činnosti kontrolních orgánů (ČŠI)
- g) Absolventi škol a potřeby trhu práce

(V tomto materiálu jsou zahrnuty údaje o školách všech zřizovatelů, neboť systém sítě škol je posuzován jako celek, avšak optimalizační kroky mohou být vzhledem k rozsahu působnosti orgánů kraje realizovány především v rámci příspěvkových organizací Středočeského kraje).

❖ **Naplněnost krajských škol**

Naplněnost vzdělávací instituce (výkonnost) je podstatným ekonomickým ukazatelem, který lze považovat za jeden z indikátorů pro posuzování subjektu z hlediska ekonomiky provozu, současně odráží zájem o danou instituci a vymezuje její význam v rámci daného systému. (To neplatí u některých specializovaných institucí, ve kterých nemusí být kvantitativní ukazatele vždy rozhodující.)

Pojem **naplněnost** je zde chápán jako vztah mezi reálnou kapacitou subjektu a počtem vykázaných žáků. **Reálnou kapacitou** je míněn maximální počet osob, které mohou užívat prostory organizace v souladu s její činností (stanoveno ředitelem organizace). Reálná kapacita je vždy menší nebo rovna kapacitě administrativní. Reálná (stavební) kapacita může být rozdílná od administrativní kapacity (teoretické) uvedené při zápisu subjektu do příslušné evidence (MŠMT). Rozdíl je u 70 % krajských škol, školy ostatních zřizovatelů zde nejsou zahrnuty.

Vlivem demografických změn je v současnosti kapacita většiny středních škol vyšší, než odpovídá reálným potřebám, a to i přesto, že počet žáků SŠ od svého minima v minulých letech pomalu narůstá. Průměrná aktuální naplněnost středních škol je 67 %. Údaje jsou přibližné, neboť i stanovení reálné kapacity subjektu (subjektem) nemusí být přesné a neměnné. Zhruba v polovině okresů (Kolín, Mělník, Praha-východ, Praha-západ, Rakovník) se objevuje kombinace nízké naplněnosti školy (30 až 50 %)

a současně podprůměrným počtem žáků školy (počet žáků školy je nižší než 150). Některé původně velké školy vykazují nízkou naplněnost (kolem 50 %), ale počet žáků školy je vůči ostatním školám dostatečný.

Rozdíl v naplněnosti škol je i mezi jednotlivými okresy: nejnižší průměrnou naplněností (nevyužitá kapacita) vyniká Praha-západ (45 %) a Mělník (58 %), naopak nejvyšší průměrná naplněnost škol je v okrese Beroun (82 %) a Mladá Boleslav (78 %).

• Konkrétní případy nízké naplněnosti středních škol

Z hlediska malé naplněnosti škol a současně nízkého počtu žáků školy lze uvažovat o určité redukci (optimalizaci) následujících organizací.

Tabulka 3

	2019/2020	Reálná naplněnost	Počet žáků	Eventuality ke sloučení
1.	Integrovaná střední škola Stanislava Kubra, Středokluky, Školská 105	21%	81	(1) Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kladno, náměstí Edvarda Beneše 2353, (2) Střední odborné učiliště a Praktická škola Kladno - Vrapice, příspěvková organizace
2.	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kralupy nad Vltavou, Cesta brigádníků 693	23%	111	Integrovaná střední škola technická Mělník, příspěvková organizace
3.	Integrovaná střední škola, Jesenice, Žatecká 1	24%	70	(1) Základní škola a Praktická škola Jesenice, příspěvková organizace, (2) Střední odborné učiliště, Nové Strašecí, Sportovní 1135, (2) Střední zemědělská škola, Rakovník, Pražská 1222
4.	Gymnázium, Čelákovice, J.A. Komenského 414	38%	151	Gymnázium J. S. Machara, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, Královická 668
5.	Masarykova obchodní akademie, Rakovník, Pražská 1222	40%	148	Střední zemědělská škola, Rakovník, Pražská 1222
6.	Střední škola obchodní, Kolín IV, Havlíčkova 42	41%	142	(1) Střední průmyslová škola strojírenská a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Kolín IV, Heverova 191, (2) Střední odborná škola, Český Brod - Liblice, Školní 145
7.	Střední odborná škola, Český Brod - Liblice, Školní 145	43%	102	(1) Střední odborná škola informatiky a spoju a Střední odborné učiliště, Kolín, Jaselská 826, (2) Střední průmyslová škola strojírenská a

				Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Kolín IV, Heverova 191, příp. (3) Střední škola obchodní, Kolín IV, Havlíčkova 42
8.	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Jílové u Prahy, příspěvková organizace	43%	103	Pozn.: aktuálně došlo k rozšíření vzdělávací nabídky školy o dva učební a dva maturitní obory – v budoucnu lze tedy očekávat přiměřený nárůst počtu žáků
9.	Střední odborné učiliště, Liběchov, Boží Voda 230	46%	132	(1) Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Neratovice, Školní 664, (2) Integrovaná střední škola technická Mělník, příspěvková organizace
10.	Střední průmyslová škola stavební, Mělník, Českobratrská 386	49%	122	Česká zahradnická akademie Mělník - střední škola a vyšší odborná škola, příspěvková organizace

Komentář k tabulce. Navržené možnosti pro sloučení (pravý sloupec) vycházejí z geografické blízkosti škol a z příbuznosti vzdělávací nabídky, která má téměř vždy rozdílnou míru shody. Nesoulad by byl řešen změnovým řízením v rejstříku škol a školských zařízení: příslušné obory vzdělání a jejich kapacity budou převedeny do vzdělávací nabídky nástupnické organizace.

Naplněnost není jediným kritériem, kterým by se mělo na činnost vzdělávací instituce nahlížet. Například rodinná atmosféra školy, individuální přístup k žákovi apod. patří mezi žádoucí hodnoty, které mohou u málopočetných škol přirozeně vznikat, zároveň nemusí být výsadou jen malých škol. Zřizovatel efektivnost (naplněnost) svých organizací průběžně sleduje.

❖ Nejnižší průměrný počet žáků ve třídě

Školská legislativa (vyhláška č. 13/2005 Sb., o středním vzdělávání a vzdělávání v konzervatoři) stanovuje limit pro nejnižší průměrný počet žáků ve třídě. Školy, které nedosahují v průměrném počtu žáků ve třídách stanovenou hodnotu (17 žáků), žádají zřizovatele o výjimku, resp. poskytnutí finančních prostředků z rozpočtu zřizovatele, které jsou kompenzací za normativní nedostatek způsobený malým počtem žáků ve škole. Zřizovatel v takovém případě dotuje činnost málopočetné školy.

- **Schválené výjimky z nejnižšího průměrného počtu žáků ve třídě SŠ (školní rok 2019/2020) – bez speciálních škol:**

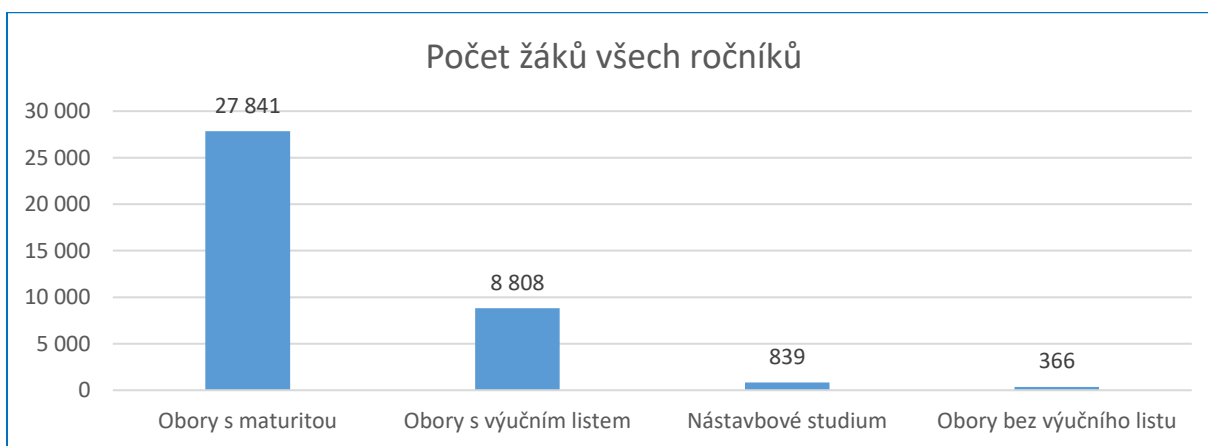
- 1) Česká zahradnická akademie Mělník - střední škola a vyšší odborná škola, příspěvková organizace
- 2) Gymnázium, Čelákovice, J. A. Komenského 414
- 3) Integrovaná střední škola Stanislava Kubra, Středokluky, Školská 105
- 4) Integrovaná střední škola, Jesenice, Žatecká 1
- 5) Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kralupy nad Vltavou, Cesta brigádníků 693

❖ Struktura vzdělávací nabídky středních škol

Struktura vzdělávací nabídky středních škol – obory vzdělání poskytující střední vzdělání s maturitou a obory vzdělání poskytující střední vzdělání s výučním listem a bez výučního listu (všichni zřizovatelé, denní forma vzdělávání)

Tabulka 4

2019/2020		Počet všech oborů v síti škol (SK)	Počet žáků všech ročníků	Podíl žáků (%)
Obory s maturitou	ostatní obory (bez G)	60	15 066	40 %
	Gymnázium (4, 6, 8 let)	4	12 775	34 %
Obory s výučním listem (3 roky)		58	8 808	23 %
Nástavbové studium (2 roky)		6	839	2 %
Obory bez výučního listu (2 roky)		3	366	1 %
			37 854	100 %

Oborová struktura středních škol ve Středočeském kraji se příliš neodlišuje od republikového průměru. Problematickou se nejvíce jeví samotná síť oborů, jako spíše nezáměr uchazečů o určité profese. Počet oborů vzdělání v síti škol je možná o něco vyšší než optimum, což místy způsobuje určitou oborovou roztržitost a menší přehlednost pro veřejnost. Obory žádané na trhu práce jsou ve vzdělávací nabídce škol aktivní, ale i přes propagování, finanční motivaci (stipendia) a dobré materiální zabezpečení výuky se dostatečně nenaplnují. (Tím se výuka prodražuje, organizačně a personálně komplikuje. V mnohých případech se školám nedaří kvůli nízkému počtu zájemců obor otevřít). Uchazeči si přednostně vybírají školy poskytující střední vzdělání s maturitou často bez ohledu na svoje další uplatnění a bez ohledu na své studijní předpoklady. Školy kvůli systému financování přijímají i žáky s malými studijními ambicemi a předpoklady. Některé školy se tak vlivem populačního poklesu a současného zachování stávajících kapacit (počtu) středních škol nacházejí s počtem žáků u existenční hranice. Řešení této problematiky se neobejde bez systémových změn na státní úrovni.

❖ Stejně obory vzdělání v jednom okrese/měste

Ve struktuře oborů se nenachází v rámci jednoho města příliš duplicit nebo prázdných míst, které by vytvářely nezdravé prostředí. Nejvíce shodných oborů v rámci jednoho města (okresu) se vyskytuje u oboru vzdělání Gymnázium (čtyřleté i osmileté), které ve většině případů vycházejí z tradičního uspořádání sítě škol - gymnázií. (V novodobé historii (po roce 2001) bylo nově zřízeno pouze gymnázium v Hostivici (2011) – okres Praha-západ).

V níže uvedených 12 tabulkách je znázorněna shoda oborů v rámci okresu (červená čísla zcela vpravo). Není zde řešena oborová shoda mezi sousedními okresy (shoda je nevýznamná) a obory vzdělání, které se v daném okrese vyskytují **samostatně** (jedinečně). (Celkový přehled škol a oborů vzdělání s počtem žáků v nich je uveden v Příloze č. 1 - *Přehled středních škol a oborů vzdělání 2019/2020*). Uvedeny jsou i školy jiných zřizovatelů (názvy škol jsou nebarevně). Černá čísla představují počet žáků všech ročníků a všech forem vzdělávání – stav k 30. 9. 2019).

Okres Benešov		Gymnázium, Benešov, Husova 470	Integrovaná střední škola technická, Benešov, Černolejská 1997	Gymnázium, Vlašim, Tylova 271	Obchodní akademie, Vlašim, V Sadě 1565	Střední průmyslová škola, Vlašim, Komenského 41	Obchodní akademie Neveklov (Školní 303, Neveklov)	Shoda - okres
		Benešov		Vlašim			Neveklov	
7842M02	Ekonomické lyceum				90		19	2
7941K41	Gymnázium (4)	239		128				2
7941K81	Gymnázium (8)	290		223				2
6341M02	Obchodní akademie				153		67	2
2351H01	Strojní mechanik		14			15		2

Okres Beroun		Gymnázium Joachima Barranda, Beroun, Talichova 824	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Beroun - Hlinky, Okružní 1404	Gymnázium Václava Hraběte, Hořovice, Jiráskova 617	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hořovice, Palackého náměstí 100	Shoda - okres
		Beroun		Hořovice		
7941K81	Gymnázium (8)	235		227		2
7941K41	Gymnázium (4)	240		121		2
2351H01	Strojní mechanik		22		35	2

Okres Kladno		Gymnázium, Kladno, nám. Edvarda Beneše 1573	Sportovní gymnázium, Kladno, Plzeňská 3103	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kladno, Dubská	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kladno, náměstí Edvarda Beneše 2353	Střední odborné učiliště a Praktická škola, Kladno - Vrapíče, příspěvková organizace	Střední průmyslová škola a Vyšší odborná škola, Kladno, Jana Palacha 1840	Střední průmyslová škola stavební a Obchodní akademie, Kladno, Cyrila Boudy	Střední škola designu a řemesel, Kladno, příspěvková organizace (U Hvězdy 2279)	1. Kladenská soukromá střední odborná škola (1.KŠP A), s.r.o. (Holandská 2531,	Střední hotelová škola, Vyšší odborná škola a Střední odborná škola s právem státní jazykové	Gymnázium Václava Beneše, Třebízského, Slaný, Smetanovo nám. 1310	Střední odborné učiliště Slaný, příspěvková organizace	Obchodní akademie Dr. Edvarda Beneše, Slaný, Smetanovo nám. 1200	Střední škola služeb a řemesel, Stochov, J. Šípka 187	Soukromá mateřská škola, základní škola a střední škola Slunce, o.p.s. (Hornická 410, Stochov	Střední škola Euroinstytut (č.p. 18, 273 75 Neprobýlice)
		Kladno								Kladno		Slaný		Stochov			
7941K41	Gymnázium (4)	348	96									132					
7941K81	Gymnázium (8)	244	427									233					
3652H01	Instalatér			55									9		14		
6551H01	Kuchař - číšník			118									57		40		
7862C02	Praktická škola dvouletá				16											7	94
2954H01	Cukrář							65					38				
6542M01	Hotelnictví										78				74		
1820M01	Informační technologie					107			28								
2368H01	Mechanik opravář motorových vozidel			70									30				
6341M02	Obchodní akademie						118							185			
6441L51	Podnikání (nást.)			11											42		
6441L51	Podnikání (nást.) - dálková forma								33						12		
6651H01	Prodávač			47									24				
6651E01	Stravovací a ubytovací služby				45								39				
2351H01	Strojní mechanik		19										24				
3356H01	Truhlář							54					12				

Shoda - okres

3
3
3
3
3
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2

Okres Kolín		Gymnázium, Kolín III, Žižkova 162	Obchodní akademie, Kolín IV, Kutnohorská 41	Střední odborná škola informatiky a spoju a Střední odborné učiliště, Kolín, Jaseňská 826	Střední odborná škola stavební a Střední odborné učiliště stavební, Kolín II, Pražská 112	Střední škola obchodní, Kolín IV, Havlíčkova 42	Základní škola, Mateřská škola a Praktická škola Kolín, příspěvková organizace	Divčí katolická střední škola a mateřská škola (Legrova 28, Kolín)	Odborná škola podnikání a mediální tvorby Kolín s.r.o. (U Křížovatky 262, Kolín)	Gymnázium, Český Brod, Vítězná 616	Základní škola a Praktická škola, Český Brod, Žitoměřská 1359	Střední odborná škola, Český Brod - Liblice, Školní 145
		Kolín								Č. Brod		
6341M01	Ekonomika a podnikání		113	126					37			48
1820M01	Informační technologie			212					26			54
7862C02	Praktická škola dvouletá						27	12			15	
7941K41	Gymnázium (4)		236							86		
7941K81	Gymnázium (8)		230							233		
6441L51	Podnikání (nást.)				89	16						
6441L51	Podnikání (nást.) - dálková forma					46			8			

Shoda - okres

4
3
3
3
2
2
2
2

(Optimalizace v okrese Kolín týkající se problematiky duplicity oborů spolu s nízkým počtem žáků ve škole *Střední odborná škola, Český Brod - Liblice, Školní 14* a *Střední průmyslová škola strojní a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Kolín IV, Heverova 191*) byla v minulosti opakovaně neúspěšně navrhována).

Okres Kutná Hora		Gymnázium Jiřího Ortena, Kutná Hora, Jaselská 932	Sřední odborná škola a Sřední odborné učiliště řemesel, Kutná Hora, Čáslavská 202	Základní škola a Praktická škola Kutná Hora, příspěvková organizace (Na Náměti 417)	Církevní gymnázium v Kutné Hoře	Gymnázium a Sřední odborná škola pedagogická, Čáslav, Masarykova 248	Sřední odborné učiliště, Čáslav, Žižkovonám. 75	Základní škola speciální a praktická škola Diakonie ČCE Čáslav (Komenského nám. 140,	Shoda - okres
		Kutná Hora					Čáslav		
7941K81	Gymnázium (8)	237			239	105			3
7941K41	Gymnázium (4)	254				110			2
6551H01	Kuchař - číšník		80				48		2
6441L51	Podnikání (nást.)		45				12		2
7862C02	Praktická škola dvouletá			10				4	2
7862C01	Praktická škola jednoletá			2				2	2

Okres Mělník	Gymnázium Jana Palacha, Mělník, Pod Vrchem 3421	Integrovaná střední škola technická Mělník, příspěvková organizace (K Učilišti 2566)	Dvořákovo gymnázium a Střední odborná škola ekonomická, Kralupy nad Vltavou, Dvořákovo	Střední odborné učiliště, Kralupy nad Vltavou, Cesta brigádníků 693	Gymnázium Františka Palackého, Neratovice, Masarykova 450	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Neratovice, Školní 664	Základní škola a Praktická škola Neratovice, příspěvková organizace (Byškovická 85)	Ekonomické lyceum a Obchodní akademie SOVA, o.p.s. (Palackého 43, Neratovice)	Střední odborné učiliště, Liběchov, Boží Voda 230
	Mělník		Kralupy		Neratovice				Liběchov
7941K81	Gymnázium (8)	228		240		451			
7941K41	Gymnázium (4)	168		139					
2641L01	Mechanik elektrotechnik		41		10				
6341M02	Obchodní akademie			52				68	
6441L51	Podnikání (nást.) - dálková forma		31				14		
7862C02	Praktická škola dvouletá							4	15
6651H01	Prodavač						15		30
2351H01	Strojní mechanik		36		23				

Shoda - okres

3

2

2

2

2

2

2

2

V okrese Mělník je druhá nejnižší průměrná naplněnost středních škol: 58 %.

Okres Mladá Boleslav	Gymnázium Dr. Josefa Pekaře, Mladá Boleslav, Palackého 211	Gymnázium, Mladá Boleslav, Palackého 191/1	Integrovaná střední škola, Mladá Boleslav, Na Karmeli 206	Obchodní akademie, Vyšší odborná škola ekonomická a Jazyková škola s právními jazykovými	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Mladá Boleslav, Jičínská 762	Střední průmyslová škola, Mladá Boleslav, Havlíčkova 456	Boleslavská soukromá střední škola a základní škola, s.r.o. (Viničná 463) (dříve MAJA)	Střední škola ekonomicko-podnikatelská SPEKTRUM, s.r.o. Mladá Boleslav (B. Němcové 482)	Střední škola gastronomie a hotelnictví Mladá Boleslav, s.r.o., Na Celně (dříve Václavkova 1040)	Střední škola podnikatelská HERMÉS MB s.r.o. (Laurinova 1049)	Střední škola tradičních řemesel HERMÉS MB s.r.o. (Laurinova 1049)	ŠKODA AUTO a.s., Střední odborné učiliště strojrenské, odštepový závod	Gymnázium Mnichovo Hradiště, příspěvková organizace (Studentská 895)	Střední odborné učiliště, Hubálov 17	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Horky nad Jizerou 35	
	Mladá Boleslav												Hradiště	Hubálov	Horky	
	6441L51	Podnikání (nást.)	dálková			4			75	32		40				
	7941K81	Gymnázium (8)		231	471									221		
	2368H01	Mechanik opravář motorových vozidel				74							75		83	
	2657H01	Autoelektrikář				32							55			
	2954H01	Cukrář			49											41
	6341M01	Ekonomika a podnikání			14		18									
	7941K41	Gymnázium (4)		353										92		
	6542M01	Hotelnictví					10			55						
6551H01	Kuchař - číšník										22				80	
6551H01	Kuchař - číšník	dálková							21		6					
6341M02	Obchodní akademie				232						43					
6653H01	Operátor skladování					33						53				
6441L51	Podnikání (nást.)				49						20					
2343L51	Provozní technika (nást.)	dálková								98		5				
7531M01	Předškolní a mimoškolní pedagogika			112			74									
3356H01	Truhlář				28						5					

Shoda - okres

Shoda - okres

4
3
3
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2

V Mladé Boleslavi je výrazný podíl středních škol zřizovaných privátním sektorem. Oborová duplicita mezi krajskými školami je u oboru *Ekonomika a podnikání*, a to ve škole *Integrovaná střední škola, Mladá Boleslav, Na Karmeli 206* a současně ve škole *Střední průmyslová škola, Mladá Boleslav, Havlíčkova 456* → návrh na oborovou optimalizaci – ponechání oboru v jedné ze škol (SPŠ MB); a dále obor vzdělání *Gymnázium (8leté)* ve škole *Gymnázium Dr. Josefa Pekaře, Mladá Boleslav, Palackého 211* a současně ve škole *Gymnázium, Mladá Boleslav, Palackého 191/1*.

Okres Nymburk		Gymnázium Bohumila Hrabala v Nymburce, příspěvková organizace	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Nymburk, V Kolonii 1804	Dětský domov, Praktická škola a Základní škola a Mateřská škola Nymburk, příspěvková organizace	Střední odborné učiliště STRAVON spol. s r.o. (U Vlečky 1080, Nymburk)	Střední odborné učiliště společného stravování, Poděbrady, Dr. Beneše 413/II	Gymnázium Jiřího z Poděbrad, Poděbrady, Studentská 166	EKO Gymnázium a Střední odborná škola Multimedialních studií (Jiřího náměstí 1/8, Poděbr	Střední škola designu Lysá nad Labem, příspěvková organizace	Praktická škola a Základní škola Lysá nad Labem, příspěvková organizace (Komen	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Městec Králové, T. G. Masaryka 4
		Nymburk			Poděbrady			Lysá		Městec	
7941K81	Gymnázium (8)	462					248	87			
6551H01	Kuchař - číšník				6	170					32
2954H01	Cukrář					67					32
6341M01	Ekonomika a podnikání		29						63		
7941K41	Gymnázium (4)	126					247				
6441L51	Podnikání (nást.)		29								33
7862C02	Praktická škola dvouletá			5						5	
6551E01	Stravovací a ubytovací služby		18								19

Shoda - okres

3
3
2
2
2
2
2
2
2
2
2
2

Okres Praha-východ

Okres Praha-východ		kraj	kraj	kraj	kraj	kraj	kraj	kraj	kraj		
		Gymnázium J.S.Machara, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, Královická 668	Střední zemědělská škola, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, Zápiská 302	Gymnázium um, Čelákovice, J.A. Komenského 414	Střední odborná škola Čelákovice s.r.o.	Gymnázium um Říčany, příspěvková organizace (Komenského náměstí 1280/1)	Masarykovo klasické gymnázium s.r.o. (Táborská 1685, Říčany)	OPEN GATE - Boarding school, osmileté gymnázium v Babicích, s.r.o.	Střední škola letecké a výpočetní techniky, Odolena Voda, U Letiště 370	Střední škola řemesel Kunice, příspěvková organizace	
		Brandýs		Čelákovice		Říčany		Babice	Od.Voda	Kunice	
	7941K81	Gymnázium (8)	254		140		224	262	288		
	7941K41	Gymnázium (4)	118		11		116		8		
	2351H01	Strojní mechanik		15		12				56	
	6551E01	Stravovací a ubytovací služby		24							14

Shoda - okres

Shoda - okres

Ve srovnání s jinými okresy Středočeského kraje je v okrese Praha-východ nevyšší koncentrace gymnázií (dvě krajská, tři privátního sektoru). Krajská příspěvková organizace *Gymnázium, Čelákovice, J.A. Komenského 414* se v minulosti opakovaně stala předmětem optimalizačního plánu, který se však nepodařilo realizovat. Uvedená organizace se dlouhodobě potýkala s nízkým počtem žáků (kolem 150) a problémy v oblasti řízení školy.

Okres Praha-západ

Okres Praha-západ		kraj	kraj	kraj		
	Gymnázium Hostivice, příspěvková organizace	Integrovaná střední škola Stanislava Kubra, Středokluky, Školská 105	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Jilové u Prahy, příspěvková organizace	Střední škola, základní škola a mateřská škola da Vinci (Na Drahách 20, 252 41 Dolní Břežany)	Sunny Canadian International School - Základní škola a Gymnázium, s.r.o. (Straková 522,	
	Hostivice	Středokluky	Jilové	Břežany	Jesenice	
	7941K41	Gymnázium (4)	19		51	60
6441L51	Podnikání (nást.)		11	11		
6441L51	Podnikání (nást.) - dálková forma		5	7		

Shoda - okres

3

2

2

Shoda - okres

Okres Příbram	Gymnázium pod Svatou Horou, Příbram II, Balbínova 328	Gymnázium, Příbram, Legionářů 402	Integrovaná střední škola hotelového provozu, obchodu a služeb, Příbram, Gen. R.	Obchodní akademie a Vyšší odborná škola, Příbram I, Na Příkopě 104	Waldorfská škola Příbram, Základní škola, Gymnázium a Střední odborné učiliště Příbram	Střední odborné učiliště, Sedlčany, Petra Bezruče 364	Gymnázium a Střední odborná škola ekonomická, Sedlčany, Nádražní 90	Gymnázium Karla Čapky, Dobříš, Školní 1530	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Dubno	Střední odborné učiliště, Hluboš 178	
	Příbram					Sedlčany	Dobříš	Dobno	Hluboš		
	7941K41	Gymnázium (4)	107	361				89	114		
	7941K81	Gymnázium (8)		243				238	230		
	2954H01	Cukrář			30		31				
	6951H01	Kadeřník					42				56
	6551H01	Kuchař - číšník			63		31				
	2368H01	Mechanik opravář motorových vozidel								61	54
	6341M02	Obchodní akademie				154		53			
	4155H01	Opravář zemědělských strojů					28				65
6441L51	Podnikání (nást.)			64		13					
2351H01	Strojní mechanik					21			22		
8251H02	Umělecký truhlář a řezbář				17					11	

Shoda - okres

V okrese Příbram koexistují čtyři krajská gymnázia z toho dvě v Příbrami. Vyskytují se i další shodné obory, ale ne ve stejném městě, podobně jako je tomu v jiných okresech.

Okres Rakovník	Gymnázium Zikmunda a Wintara Rakovník, příspěvková organizace (Žižkovská 186)	Integrovaná střední škola Rakovník, příspěvková organizace (Lubenská 2309)	Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Rakovník, příspěvková organizace (Františkovská 104)	Gymnázium J. A. Komenského, Nové Strašecí, Komenského nám. 209	Střední odborné učiliště, Nové Strašecí, Sportovní 1135	Integrovaná střední škola, Jesenice, Žatecká 1	Základní škola, Mateřská škola a Praktická škola, Jesenice, příspěvková organizace	Střední lesnická škola a Střední odborné učiliště, Křivoklát, Pisky 181	
	Rakovník			Nové Strašecí		Jesenice		Křivoklát	
	7941K41	Gymnázium (4)	190			198			
	7862C02	Praktická škola dvouletá			10			6	
	3356H01	Truhlář		12					16
4152H01	Zahradník					27	9		

Shoda - okres

2

2

2

2

Síť oborů vzdělání je poměrně komplikovaná a citlivá struktura a tvoří základ systému sítě škol. Při snaze změnit její uspořádání je třeba se vypořádat s různými aspekty, zejména:

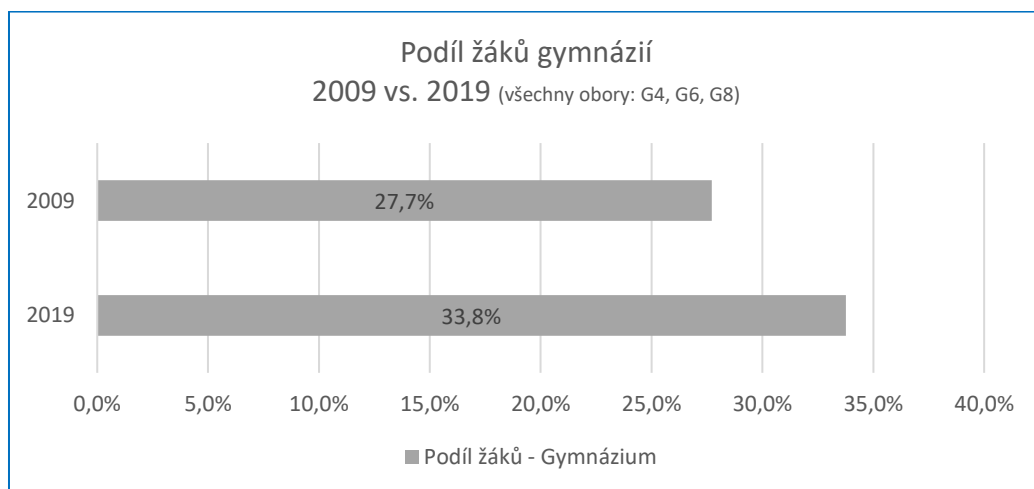
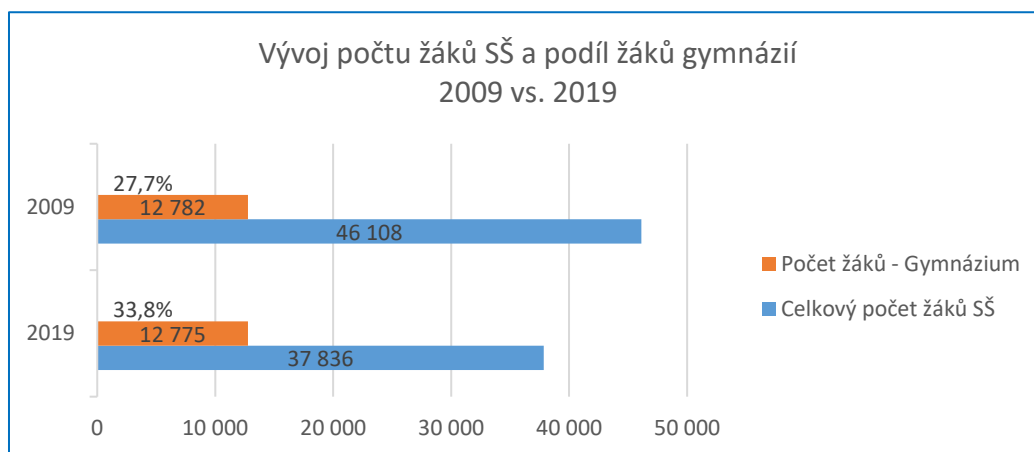
- specifické rozložení kraje kolem Prahy, specifika mikroregionů
- zaměstnavatelé často nedokáží specifikovat personální potřeby s dostatečným (několikaletým) předstihem a dostatečně se podílet na spolupráci s profesní přípravou žáků
- hospodářský a společenský vývoj je rychlejší než příprava potřebných absolventů
- nedostatečné nebo žádné plánování (odhadování) potřeb trhu práce ve spojitosti na školství

- nedostatečné poradenství pro volbu povolání na školách
- existence „politických aspektů“ při řešení školského systému - např. obava z reakce veřejnosti (omezení kapacit* gymnázií na úroveň před populačním propadem, slučování/rušení škol...). Předložené návrhy často nenacházejí politickou podporu (různé zájmové skupiny)
- neochota ředitelů škol ke kompromisům v řešení oborové optimalizace
- neochota žáků dlouho dojíždět nebo bydlet mimo domov (přispívá k malé naplněnosti tříd ve více školách a zvyšuje náklady na vytváření požadovaných materiálních podmínek ve školách)
- nedokonalé regulační nástroje - pouze schvalování maximálního počtu žáků přijímaných do 1. ročníku střední školy (zřizovatel/odbor školství)

*) Podíl žáků v oborech Gymnázium – rok 2009 vs. 2019 (všichni zřizovatelé, denní forma vzdělávání, zdroj: MŠMT)

Tabulka 5

	2009	2019
Celkový počet žáků SŠ	46 108	37 836
Počet žáků - Gymnázium	12 782	12 775
Podíl žáků - Gymnázium	27,70%	33,80%

Oborová optimalizace – poznámky ke stavu sítě

- Některé školy mají značně širokou (nesourodou) vzdělávací nabídku, což je komplikací pro zajištění potřebné kvality vzdělávání v celém spektru nabídky školy. Zároveň snaha získat dostatečný počet žáků prostřednictvím široké nabídky ztěžuje efektivnost naplňování a vynucuje (částečné) slučování oborů, což dále komplikuje organizaci výuky a zvyšuje ekonomickou zátěž školy při dělení tříd na výuku specializovaných bloků dle jednotlivých oborů vzdělání.
- Obory vzdělání požadované trhem práce jsou v síti škol zařazeny v dostatečné míře, problém spočívá spíše v nedostatečném zájmu ze strany uchazečů (rodičů) – zejména technické/řemeslné (nematuritní) obory (strojírenství, stavebnictví, zemědělství). Síť škol v tomto ohledu není hlavní příčinou nedostatku absolventů.
- Některé školy nemají dostatečnou zpětnou vazbu s praxí.
- Úprava vzdělávací nabídky je komplikovaná záležitost, která může mít na činnost školy zásadní vliv. Do diskuse o optimalizaci je proto velmi žádoucí zapojit ředitele škol, kteří mohou přinést vyhovující řešení a zmírnit rezistenci okolí. V minulosti bylo ověřeno, že postoj ředitele školy je pro budoucí průběh optimalizace zásadní.

Síť škol - obecně

V současném světě je na vše pohlíženo zejména z pohledu ekonomiky, což u některých oblastí zkresluje podstatnou část reality. Učení a vzdělávací systém je z podstaty takovou oblastí. Stav sítě škol – její efektivita (výsledky a financování) jsou někdy přeceňovány. Významné vzdělávací systémy ve světě nevznikly a nestojí na mimořádně dokonalé infrastruktuře (síť škol), ale jejich kvalita a pokrokovost vychází spíše z jedinečného pojetí, pochopení významnosti vzdělávání (viz pozice učitele a vzdělanosti společnosti) a adekvátnímu, odpovědnému přístupu vládnoucích skupin. Jak velký vliv má samotná síť škol na kvalitu vzdělávání není zcela jednoznačné.

Dále jsou navrženy konkrétní možnosti institucionální optimalizace sítě – tj. školy, které by mohly jako samostatné subjekty zaniknout splynutím (sloučením) s nástupnickou organizací. Přitom by se podrobně, individuálně posoudily možnosti technicko/stavebně/organizačního rázu, a to na základě konkrétních vnitřních a vnějších podmínek všech zúčastněných subjektů tak, aby organizační změna byla nejen dobře proveditelná, ale byla co nejužitečnější.

Konkrétní optimalizační návrhy z pohledu naplněnosti a oborové struktury (viz Tabulka 3):

• OKRES KOLÍN

Slučovaná organizace	Nástupnická organizace
Střední odborná škola, Český Brod - Liblice, Školní 145 (<i>škola má od roku 2019 nové vedení, které se snaží nepříznivou situaci řešit</i>)	(1) Střední odborná škola informatiky a spojů a Střední odborné učiliště, Kolín, Jaselská 826, příp. také (2) Střední průmyslová škola strojírenská a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky, Kolín IV, Heverova 191

• OKRES MĚLNÍK

Slučovaná organizace	Nástupnická organizace
Střední odborné učiliště, Liběchov, Boží Voda 230	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Neratovice, Školní 664

- **OKRES PRAHA-VÝCHOD**

Slučovaná organizace	Nástupnická organizace
Gymnázium, Čelákovice, J. A. Komenského 414 (<i>škola má od roku 2019 nové vedení</i>)	Gymnázium J. S. Machara, Brandýs nad Labem - Stará Boleslav, Královická 668

- **OKRES PRAHA-ZÁPAD / Kladno**

Slučovaná organizace	Nástupnická organizace
Integrovaná střední škola Stanislava Kubra, Středokluky, Školská 105 (<i>škola má od roku 2017 nové vedení, které se snaží nepříznivou situaci aktivně a koncepčně řešit</i>)	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kladno, náměstí Edvarda Beneše 2353 (žáci některých oborů by byli vyučováni v SOU a PrŠ Kladno – Vrapice)

- **OKRES PŘÍBRAM**

Slučovaná organizace	Nástupnická organizace
Gymnázium pod Svatou Horou, Příbram II, Balbínova 328	Gymnázium, Příbram, Legionářů 402

- **OKRES RAKOVNÍK**

Slučovaná organizace	Nástupnická organizace
Integrovaná střední škola, Jesenice, Žatecká 1	Základní škola a Praktická škola Jesenice, příspěvková organizace

3) Kvalita vzdělávání

Pro porovnání kvality vzdělávání mezi vybranými školami byly použity výsledky maturitních zkoušek (jaro 2019), které jsou vyjádřeny průměrnou čistou **neúspěšností žáků** při maturitě (maturita celkem - všechny části). Data poskytují přehled (shrnutí), který je kvůli značnému rozsahu zdrojových informací zjednodušený. Přestože nezohledňuje všechny posuzované aspekty maturitní zkoušky, má využitelnou vypovídající hodnotu. Výsledky kvality vzdělávání z uvedeného pohledu zobrazuje následující tabulka.

Školy jsou řazeny od statisticky nejméně úspěšných po úspěšnější. (V uvedených výsledcích měli vysoké procento neúspěšnosti zvláště žáci nástavbového studia).

Tento přehled nezahrnuje výsledky/kvalitu vzdělávacího procesu vztahujícího se k učebním oborům s výučním listem (viz závěrečné zkoušky), které ve většině navržených škol dominují, avšak nejsou vhodně statisticky zpracovány, jako je tomu například u výsledků maturitních zkoušek.

Tabulka 6

		Čistá neúspěšnost MATURITNÍ ZKOUŠKA CELKEM (jaro 2019)	Reálná naplněnost školy (2019)
1.	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Kralupy nad Vltavou, 0	80%	23%
2.	Integrovaná střední škola Stanislava Kubra, Středokluky, Školská 105	70%	21%
3.	Integrovaná střední škola, Jesenice, Žatecká 1	67%	24%
4.	Střední průmyslová škola stavební, Mělník, Českobratrská 386	43%	49%
5.	Střední škola obchodní, Kolín IV, Havlíčkova 42	40%	41%
6.	Masarykova obchodní akademie, Rakovník, Pražská 1222	32%	40%
7.	Střední odborná škola, Český Brod - Liblice, Školní 145	28%	43%
8.	Gymnázium, Čelákovice, J.A. Komenského 414	10%	38%
9.	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště Jílové u Prahy, příspěvk	x	43%
10.	Střední odborné učiliště, Liběchov, Boží Voda 230	x	46%

Čistá neúspěšnost = podíl neúspěšných žáků z konajících MZ (v %)

Zpracováním dat z oblasti (1) naplněnosti, (2) oborové struktury a (3) kvality vzdělávání vznikla sestava škol, které vykazují nezdravé parametry.

Závěrem lze dodat, že optimalizace by neměla být chápána pouze jako úprava sítě oborů nebo úprava sítě škol z pohledu zřizovatele, ale měla být chápána zejména jako dynamický proces změn a schopnosti školy reagovat na měnící se vývoj společnosti, na nové požadavky a potřeby žáků. „Optimální škola“ by měla být otevřená a živá, schopná vnitřních změn a neustálého vývoje. Měla by tak činit aktivně, samostatně a za vydatné pomoci svého zřizovatele.

ŠKS/OSO, 13. 3. 2020